

Invazija Rusije na Ukrajinu

Rezolucija Europskog parlamenta od 13. ožujka 2014. o invaziji Rusije na Ukrajinu (2014/2627(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o europskoj susjedskoj politici i Istočnom partnerstvu te o Ukrajini, s posebnim osvrtom na Rezoluciju od 27. veljače 2014. o stanju u Ukrajini¹
 - uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 12. prosinca 2013. o ishodu sastanka na vrhu u Vilniusu i budućnosti Istočnog partnerstva, osobito u pogledu Ukrajine²
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 6. veljače 2014. o sastanku na vrhu EU-a i Rusije³
 - uzimajući u obzir zaključke s izvanrednog sastanka Vijeća za vanjske poslove na temu Ukrajine održanog 3. ožujka 2014.,
 - uzimajući u obzir izjavu Sjevernoatlantskog vijeća od 4. ožujka 2014.,
 - uzimajući u obzir izjavu čelnika država ili vlada o Ukrajini nakon izvanrednog sastanka Europskog vijeća na temu Ukrajine od 6. ožujka 2014.,
 - uzimajući u obzir članak 2. stavak 4. Povelje Ujedinjenih naroda,
 - uzimajući u obzir članak 110. stavke 2. i 4. Poslovnika,
- A. budući da je ruska invazija Krima čin agresije koji krši suverenitet i teritorijalni integritet Ukrajine te je protiv međunarodnog prava i krši obaveze Rusije kao potpisnice Memoranduma iz Budimpešte o sigurnosnim jamstvima za Ukrajinu, čime je jamčila poštovanje teritorijalnog integriteta i suvereniteta Ukrajine;
- B. budući da su proruski naoružani napadači i ruski vojnici zauzeli ključne zgrade u glavnom gradu Krima Simferopolju te važne ukrajinske objekte i strateške ciljeve na Krimu, uključujući najmanje tri zračne luke; budući da je većina ukrajinskih vojnih jedinica na poluotoku okružena, ali odbija predati oružje; budući da je od početka krize značajan broj dodatnih ruskih vojnih postrojbi razmješten u Ukrajinu;
- C. budući da se argumenti koje je predstavilo rusko vodstvo radi podržavanja te agresije potpuno neosnovani i bez veze sa stvarnošću na terenu, jer nije uopće bilo slučajeva napada ili zastrašivanja ruskih ili etnički ruskih građana na Krimu;
- D. budući da su samoprovane i nezakonite vlasti Krima 6. ožujka 2014. odlučile tražiti da Rusija pridruži Krim Ruskoj Federaciji i raspisale referendum za 16. ožujak 2014. o

¹ Usvojeni tekstovi, P7_TA(2014)0170.

² Usvojeni tekstovi, P7_TA(2013)0595.

³ Usvojeni tekstovi, P7_TA(2014)0101.

odcjepljenju Krima od Ukrajine, čime su prekršeni ustavi i Ukrajine i Krima;

- E. budući da je ruski predsjednik Vlade najavio planove za primjenu brzih postupaka kojima govornici ruskog jezika u stranim zemljama mogu dobiti rusko državljanstvo;
 - F. budući da je 1. ožujka 2014. Vijeće Ruske Federacije odobrilo razmještanje oružanih snaga Ruske Federacije u Ukrajini radi zaštite ruskih interesa i govornika ruskog jezika na Krimu i u čitavoj zemlji;
 - G. budući da su potrebni snažna međunarodna diplomatska djelovanja na svim razinama i dogovoreni proces kako bi se stanje ponovno smirilo, kako bi se smanjile napetosti te kako bi se spriječilo da kriza izmakne kontroli i osigurao miran ishod; budući da EU mora pružiti učinkovit odgovor kako bi Ukrajini omogućio cjelovitu provedbu vlastite suverenosti i vlastitog teritorijalnog integriteta bez vanjskog pritiska;
 - H. budući da je 28 predsjednika vlada i čelnika država EU-a izdalo strogo upozorenje o posljedicama ruskih djelovanja te donijelo odluku da se obustave bilateralni razgovori s Rusijom o pitanjima viza i pregovori o novom Sporazumu o partnerstvu i suradnji te da se obustavi sudjelovanje institucija EU-a u pripremama za sastanak na vrhu G8 koji se treba održati u lipnju 2014. u Sočiju;
1. strogo osuđuje ruski čin agresije invazije Krima koji je neodvojiv dio Ukrajine i koji su kao takav prepoznale Ruska Federacija i međunarodna zajednica; poziva na hitno smirivanje krize i hitno povlačenje svih vojnih snaga koje ilegalno borave na ukrajinskom teritoriju te poziva na puno poštovanje međunarodnog prava i postojećih ugovornih obveza;
 2. podsjeća da se tim djelovanjima neupitno krši Povelja UN-a, OEES-ov Helsinški završni akt, Statut Vijeća Europe, Memorandum iz Budimpešte o sigurnosnim jamstvima iz 1994., bilateralni Ugovor o prijateljstvu, suradnji i partnerstvu iz 1997., Sporazum o statusu i uvjetima prisutnosti ruske crnomorske flote na teritoriju Ukrajine iz 1997. i međunarodne obveze Rusije; smatra da djelovanja koja je poduzela Rusija prijete sigurnosti EU-a; žali zbog odluke Ruske Federacije o nesudjelovanju na sastanku o ukrajinskoj sigurnosti koji su sazvale potpisnice memoranduma i planirale ga za 5. ožujka 2014. u Parizu;
 3. naglašava činjenicu da su Rusija, Sjedinjene Države i Ujedinjena Kraljevina Memorandumom iz Budimpešte, koji su potpisale s Ukrajinom, jamčili teritorijalni integritet Ukrajine te ističe da prema ukrajinskom Ustavu Autonomna Republika Krima može organizirati izbore samo o lokalnim pitanjima, a ne o izmjeni međunarodno priznatih granica Ukrajine; naglašava da će se stoga referendum o pitanju pristupanja Ruskoj Federaciji smatrati nezakonitim i ilegalnim, kakvim bi se smatrao i svaki drugi referendum koji je u suprotnosti u ukrajinskim Ustavom i međunarodnim pravom; zauzima jednak stav u vezi s odlukom nezakonitih i samoproglasnih tijela Krima o proglašenju neovisnosti 11. ožujka 2014.;
 4. naglašava kako je potrebno da EU i njegove države članice jednoglasno nastupe u razgovoru s Rusijom te da podupru pravo ujedinjene Ukrajine da slobodno odluči o svojoj budućnosti; pozdravlja, stoga, i snažno podržava zajedničko izvješće izvanrednog Europskog vijeća od 6. ožujka 2014. u kojem se osuđuje ruski čin agresije i podupire teritorijalni integritet, jedinstvo, suverenitet i nezavisnost Ukrajine; poziva na blisku

transatlantsku suradnju na putu prema rješavanju krize;

5. službenu rusku doktrinu u okviru koje Kremlj uzima za pravo silom intervenirati u susjedne suverene države u cilju „zaštite” ruskih sunarodnjaka koji tamo žive osuđuje kao protivnu međunarodnom pravu i kodeksu ponašanja; ističe da je takva doktrina istovrijedna jednostranom prisvajanju položaja vrhovnog suca u međunarodnom pravu te se koristi kao opravdanje za brojne političke, gospodarske i vojne intervencije;
6. podsjeća da je u nacionalnom referendumu za nezavisnost održanom u Ukrajini 1991. većina stanovništva Krima dala podršku nezavisnosti;
7. naglašava svoju uvjerenost da je uspostava konstruktivnog dijaloga jedini način za rješavanje svih sukoba i dugotrajnu stabilnost u Ukrajini; hvali odgovornost, odmjerenu i suzdržanu ukrajinske vlade u rješavanju ove ozbiljne krize, u kojoj se dovodi u pitanje teritorijalni integritet i suverenost države; poručuje međunarodnoj zajednici da ne uzmiče i da podrži Ukrajinu;
8. odbacuje ruski navedeni cilj zaštite govornika ruskog jezika na Krimu kao potpuno neutemeljen jer oni nisu uopće bili izloženi, niti su trenutno izloženi, bilo kakvom obliku diskriminacije; snažno odbacuje klevetu kojom ruska propaganda opisuje prosvjednike protiv Janukovičeve politike kao fašiste;
9. poziva na mirno rješavanje trenutačne krize i potpuno poštovanje načela međunarodnog prava i obveza koje su njime utvrđene; smatra da se situacija mora držati pod kontrolom i dodatno smiriti s ciljem izbjegavanja vojnog sukoba na Krimu;
10. ističe krajnju važnost međunarodnog promatranja i posredovanja; poziva institucije EU-a i države članice da budu spremne iskoristiti sve postojeće diplomatske i političke putove te neumorno surađivati sa svim relevantnim organizacijama, kao što su UN, OESS i Vijeće Europe, radi osiguravanja mirnog rješenja, koje se treba temeljiti na suverenosti i teritorijalnom integritetu Ukrajine; stoga poziva na slanje punopravne promatračke misije OESS-a na Krim;
11. pozdravlja inicijativu za uspostavljanje kontaktne skupine pod okriljem OESS-a, ali žali zbog činjenice da su oružane skupine 6. ožujka 2014. spriječile ulazak promatračke misije OESS-a na Krim; kritizira ruske i samoprovane krimske vlasti zbog toga što nisu surađivale s promatračkom misijom OESS-a ili osigurale njihovim članovima potpun i siguran pristup regiji;
12. ne odobrava činjenicu da je posebni izaslanik glavnog tajnika UN-a za Krim nakon nasilnih prijetnji bio prisiljen skratiti svoju misiju;
13. mišljenja je da bi određeni aspekti sporazuma od 21. veljače 2014., koji su pregovorima sklopila tri ministra vanjskih poslova u ime EU-a, a koji je Janukovič prekršio nepotpisivanjem novog ustavnog zakona, mogli još biti od pomoći za izlazak iz trenutačnog bezizlaznog položaja; no smatra da nitko ne može pregovarati o rješenjima kojima se dovode u pitanje suverenost i teritorijalni integritet Ukrajine ili takva rješenja prihvaćati te ponovno potvrđuje temeljno pravo građana Ukrajine da slobodno odrede budućnost svoje zemlje;
14. s velikom zabrinutošću prima na znanje izvješća o naoružanim osobama koje obilježavaju

kuće ukrajinskih Tatara na Krimu gdje Tatari i Rusi žive zajedno; napominje da krimski Tatari, koji su se nakon proglašenja ukrajinske neovisnosti vratili u domovinu nakon što ih je Staljin deportirao, pozivaju međunarodnu zajednicu da podrži teritorijalni integritet Ukrajine i sveobuhvatni pravni i politički sporazum o ponovnoj uspostavi njihovih prava kao autohtonog stanovništva Krima; poziva međunarodnu zajednicu, Komisiju, Vijeće, visoku povjerenicu UN-a za ljudska prava i posebnog predstavnika EU-a za ljudska prava da zaštite prava te manjinske zajednice i svih drugih manjinskih zajednica na poluotoku Krimu; traži provođenje pune istrage o zastrašivanju Židova i napadima na židovske vjerske objekte nakon invazije na Krim;

15. pozdravlja predanost ukrajinske Vlade ambicioznom programu reforme koji bi obuhvaćao političke, gospodarske i socijalne promjene; stoga pozdravlja odluku Komisije da se Ukrajini osigura kratkoročna i srednjoročna financijska pomoć te paket potpore u iznosu od 11 milijardi EUR kako bi se pomoglo u stabiliziranju gospodarske i financijske situacije u toj zemlji; očekuje da Vijeće i Komisija, zajedno s MMF-om, Svjetskom bankom, Europskom bankom za obnovu i razvoj, Europskom investicijskom bankom i drugim zemljama, što prije predloži dugoročni paket snažnih mjera financijske pomoći kako bi se Ukrajini pomoglo u rješavanju sve lošijeg gospodarskog i socijalnog stanja te kako bi se pružila gospodarska potpora pokretanju nužnih dubokih i sveobuhvatnih reformi ukrajinskog gospodarstva; podsjeća na potrebu organiziranja i koordiniranja međunarodne donatorske konferencije koju bi trebala sazvati Komisija i koja bi se trebala održati što prije; poziva MMF da izbjegne nametanje nepodnošljivih mjera štednje, kao što je smanjivanje subvencija za energiju, koje će dodatno otežati već ionako teško socioekonomsko stanje u zemlji;
16. poziva Komisiju i države članice da, zajedno s Vijećem Europe i Venecijanskom komisijom, uz financijsku pomoć osiguraju i tehničku pomoć za ustavnu reformu, jačanje pravne države i borbu protiv korupcije u Ukrajini; očekuje uspjeh u tom pogledu te naglašava da Majdan i svi Ukrajinci očekuju radikalne promjene i odgovarajući sustav vlasti;
17. poziva na slobodne, poštene i transparentne izbore širom države uz promatrače OESS-a i Ureda za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) te ponavlja svoju spremnost za uspostavu vlastite misije u istu svrhu; poziva ukrajinske vlasti da učine sve što je u njihovoj moći kako bi potaknule što brojnije sudjelovanje glasača na predsjedničkim izborima, uključujući istočni i južni dio zemlje; ponavlja svoj poziv ukrajinskim vlastima da parlamentarne izbore provedu u skladu s preporukama Venecijanske komisije te podupire usvajanje proporcionalnog sustava glasovanja kojim bi se olakšalo pravilno predstavljanje lokalnog stanja u zemlji; naglašava kako je važno da parlament i zastupnici u parlamentu, i na središnjoj i na lokalnoj razini, poštuju pravnu državu;
18. poziva Ukrajinu da ne popusti pod pritiskom i ne odgađa predsjedničke izbore zakazane za 25. svibnja 2014.;
19. poziva na uspostavu ukrajinske Vlade koja će počivati na širokim temeljima i biti što je više moguće uključiva kako bi se rizik od ponovnog nasilja i teritorijalnog cijepanja sveo na najmanju moguću mjeru; oštro upozorava Rusiju da ne poduzima mjere kojima bi se moglo doprinijeti jačanju polarizacije na etničkoj ili jezičnoj osnovi; naglašava da je, u bliskoj suradnji s OESS-om i Vijećem Europe, potrebno osigurati da se u skladu s međunarodnim standardima u potpunosti štite i poštuju prava osoba koje pripadaju

nacionalnim manjinama, uključujući prava Ukrajinaca koji govore ruski; ponavlja svoj poziv za uspostavu novog sveobuhvatnog jezičnog režima kojim će se podupirati svi manjinski jezici;

20. pozdravlja odluku privremenog predsjednika o ulaganju veta na prijedlog zakona kojemu je cilj stavljanje izvan snage Zakona o jezičnoj politici od 3. srpnja 2012.; podsjeća na to da se taj zakon u svakom slučaju neće primjenjivati na Krim; poziva ukrajinski parlament na konačnu reformu postojećeg zakonodavstva i njegovo usklađivanje s obvezama Ukrajine u okviru Europske povelje o regionalnim i manjinskim jezicima;
21. pozdravlja spremnost 28 čelnika država ili vlada EU-a da što je prije moguće, a prije predsjedničkih izbora 25. svibnja 2014., potpišu politička poglavlja Sporazuma o pridruživanju te da donesu jednostrane mjere, kao što je smanjenje carinskih stopa za izvoz iz Ukrajine u EU, kojima se Ukrajini omogućuje da uživa koristi od odredbi detaljnog i sveobuhvatnog sporazuma o slobodnoj trgovini, kao što je predložila Komisija 11. ožujka 2014.; ističe da je EU spreman potpisati puni Sporazum o pridruživanju/detaljni i sveobuhvatni sporazum o slobodnoj trgovini što je prije moguće te čim ukrajinska Vlada bude spremna na taj korak; ustraje u davanju jasnih znakova kojima će se Rusiji pokazati da ništa iz tog sporazuma ne ugrožava ili narušava buduće odnose političke i gospodarske suradnje između Ukrajine i Rusije; također ističe da u skladu s člankom 49. Ugovora o Europskoj uniji Ukrajina, kao i bilo koja druga europska zemlja, ima europsku perspektivu i može podnijeti zahtjev za članstvo u Uniji pod uvjetom da poštuje načela demokracije, temeljne slobode, ljudska prava i prava manjina te da osigura vladavinu prava;
22. u tom pogledu podsjeća da izvoz oružja i vojne tehnologije može ugroziti stabilnost i mir u cijeloj regiji i da ga treba odmah obustaviti; duboko žali zbog činjenice što države članice EU-a u velikoj mjeri izvoze oružje i vojnu tehnologiju u Rusiju, uključujući glavne strateške konvencionalne kapacitete;
23. pozdravlja odluku Europskog vijeća od 6. ožujka 2014. o prvom nizu ciljanih mjera prema Rusiji, kao što je obustava bilateralnih pregovora o viznim pitanjima i Novom sporazumu, kao i odluku država članica i institucija EU-a o otkazivanju svojeg sudjelovanja na sastanku na vrhu skupine G8 u Sočiju; no upozorava da bi, ako ne dođe do smirivanja stanja ili ako se ono dodatno pogorša u slučaju pripajanja Krima, EU trebao brzo poduzeti odgovarajuće mjere koje bi trebale obuhvaćati embargo na oružje i tehnologiju s dvojnog namjenom, vizna ograničenja, zamrzavanje imovine, primjenu zakonodavstva o pranju novca na pojedince koji su sudjelovali u donošenju odluka o invaziji na Ukrajinu te mjere protiv ruskih trgovačkih društava i njihovih podružnica, posebno u energetske sektoru, kako bi se u potpunosti poštovalo pravo EU-a i snosile posljedice zbog postojećih političkih i gospodarskih veza s Rusijom;
24. naglašava da se parlamentarna suradnja Europskog parlamenta, Dume i Vijeća Ruske Federacije ne može nastaviti kao da se ništa nije dogodilo;
25. pozdravlja odluku Vijeća o donošenju sankcija za 18 pojedinaca, uključujući Janukoviča, koje su usmjerene na zamrzavanje i povrat otuđenih ukrajinskih sredstava;
26. u tom pogledu poziva Komisiju da podrži projekte u Južnom koridoru koji na učinkovit način diversificiraju opskrbu energijom i potiče države članice da ne uključuju svoja javna poduzeća u projekte s ruskim trgovačkim društvima koji jačaju europsku ranjivost;

27. naglašava važnost sigurne, raznolike i pristupačne opskrbe energijom u Ukrajini: u vezi s tim ističe stratešku ulogu Energetske zajednice kojom Ukrajina predsjedava u 2014. i stvaranje otpora Ukrajine prema ruskim prijetnjama u pogledu energije; podsjeća na potrebu povećanja kapaciteta skladištenja u EU-u i osiguravanja povratnog protoka plina iz država članica EU-a prema Ukrajini; pozdravlja prijedlog Komisije o modernizaciji ukrajinskog sustava za protok plina i pomoći u plaćanju njezinih dugova Gazpromu; naglašava hitnu potrebu za daljnjim napretkom u ostvarivanju zajedničke politike o sigurnoj energiji, uz snažno unutarnje tržište i raznoliku opskrbu energijom, te za djelovanjem u cilju pune provedbe trećeg energetskeg paketa, čineći tako EU manje ovisnim o ruskoj nafti i plinu;
28. poziva Vijeće da hitno ovlasti Komisiju za ubrzanje procesa vizne liberalizacije s Ukrajinom u skladu s primjerom Republike Moldove kako bi se postigao napredak u uvođenju bezviznog režima; u međuvremenu poziva na trenutačno uvođenje privremenih, vrlo jednostavnih i jeftinih postupaka izdavanja viza na razini EU-a i država članica;
29. čvrsto vjeruje da događaji u Ukrajini naglašavaju potrebu da EU udvostruči svoju predanost i potporu europskom izboru i teritorijalnom integritetu Republike Moldove i Gruzije budući da se one pripremaju za potpisivanje Sporazuma o pridruživanju i detaljnog i sveobuhvatnog sporazuma o slobodnoj trgovini s EU-om kasnije tijekom ove godine;
30. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, vladama država članica, privremenom predsjedniku, Vladi i parlamentu Ukrajine, Vijeću Europe te predsjedniku, Vladi i parlamentu Ruske Federacije.